

Gunnar Ekelöf

Anders Olsson

Natur och Kultur

I samma stund jag har läst ut denna bok inser jag att det är på dagen – 16 mars – trettio år sedan Gunnar Ekelöf dog. Kanske betyder det ingenting eller så är det en del av mystiken kring denne gigant. Kanske den störste vi haft under detta sekel, efter Strindberg och ytterligare några. Ekelöf var ju en mystiker, programmatiskt och i sin poesi och poetik. Utforskandet av mystiken och poesin och ett förenande av de bägge storheterna i varandra, menar Anders Olsson, var ett av hans främsta "mål".

Hur då skriva en 150-sidig presentation av en författares verk som omfattar allt och mycket mer därtill? Anders Olsson kan och hans nätta men spränglärd bok ger en mycket god och inträngande bild av Ekelöfs diktning, inspirationskällor, tematik och särdrag, från debuten *Sent på jorden* från 1932 till *Vägvisare till underjorden* 1967. Däremellan *Non serviam*, *Strouintes*, *En Møl-na-elegi* att tillfoga. Anders Olsson citerar rikligt ur verken och penetrerar ur ett antal perspektiv: Ekelöf som Drömmare, Melankoliker, Rebell och Ordvrängare, Platspoet, Kosmolog och Jungfrumystiker. Somt är nytolkningar och infallsrika betraktelser, annat är bekant men värdefullt som kortfattad karaktäristik och sammanfattning av ett livsverk som svårligen låter sig sammanfattas. FT

Pierrot min vän

Raymond Queneau

Översättning och efterord av Lars Hagström
Bakhåll

Det är märkligt med patafysiken – läran om de imaginära lösningarna. Claes Hylinger, Magnus Hedlund och Erik Andersson – alla göteborgare – är mer

eller mindre framtonade patafysiker och författare. Naturligtvis utan att nämna det. Det hör ju till poängen att alla människor egentligen är patafysiker, utan att veta det.

Raymond Queneau var det men så det rent ut. Pierrot i denna klassiker från 1942 är det likaså, men säger inget. Dum är han inte, har bara lite svårt att lyckas med ett och annat och det ena med det fjärde. Behåller ogärna ett jobb mer än en dag eller två. Tänker ibland på Ludvig XVI:s död, dvs ingenting särskilt, och vet att hellre tänka på ingenting än allting. Han får jobb på ett nöjesfält att i Lustiga huset ta alla damer över ett galler där varmluften lyfter kjolarna till åskådarnas stora förtjusning.

Jättefånigt alltså och det blir bara fånigare och fånigare. Precis så som livet är. När nöjesfältet brinner ner får Pierrot ett nytt påhugg att köra dresserade djur till Zoofilitiska trädgården där fordom nöjesfältet stod.

"Queneaus böcker är mångtydiga sagospel i vilka scener från vardagslivet blandas med tidlös melankoli", sa Camus på sin tid. Bara att hålla med och tacka Bakhåll för utgivningen. FT

Att långsamt lära sig att övervinna
lusten att förenkla

Jesús Alcalá

Ordfront

Det som lockade mig att läsa Jesús Alcalás *Att långsamt lära sig att övervinna lusten att förenkla* var att få så mycket av hans publicistiska gärning samlat i en volym.

Jesús Alcalá tillhör en av de få svenska skribenter som mutar in ett tydligt rättviseperspektiv. Likaså fyller han den hyllade – men allt för sällan utnyttjade – offentlighetsprincipen med substans genom att kritiskt rota i utredningar och rättegångsmaterial. Särskilt imponeras jag av hans outtröttlighet. Utan denna vilja till rättvisans upprättelse, denna enträgna nyfikenhet och detta

patos skulle mängder av idiotiska beslut och vansinniga handlingar för alltid glömmas bort där de ligger i arkiv. Jesús Alcalá lyfter på mattan och tar tag i de obehagligheter och den rättsröta som gömmer sig där. Och han gör det med en återkommande envishet.

I sammanställningen av hans ariklar och essäer slås jag av den bredd Jesús Alcalás kritiska utforskning av Sverige omspänner. Genomgångar av dödsmisshandeln i Kode och Palmemordets efterspel blandas med evangelierna och Marguerite Yourcenars släktkrönika, det numera havererade Dennispaketet med kyrkofädernas problematisering kring förekomsten av en kvinnlig själ.

Jesús Alcalá är född i Spanien och har levt i England och Tyskland innan han bosatte sig i Sverige. Jag tror att hans dubbla kulturella kompetens skärper hans blick för absurditeter och rättsövergrepp – i motsats till SvD som i vintras misstänkliggjorde Jesús Alcalás intentioner med hänvisning till dennes bakgrund.

Få svenskar kan så mycket om Sverige som Jesús Alcalá. TR

Den krossade tanghästen

Helene Tursten

Anamma

Handen på hjärtat: Hur många riktigt lysande debutromaner har du läst? Självt kan jag inte räkna upp fler än högst ett par, tre. Och det är kanske inte så konstigt; vad kan egentligen en 18-åring veta om att skriva?

Helene Tursten har väntat längre än de flesta. Drygt 40 år gammal ger hon nu ut sin första bok, bultande av berättarlust och av den förtrogenhet med genren som bara ett mångårigt deckarslukande kan ge. Ändå skulle jag inte vilja kalla hennes debutroman "lysende".

Antagligen beror det på att jag läser fel böcker, men jag tycker att alltför många deckare är precis såhär: 100% innehåll och 0% form. I *Den krossade*